МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
29.04.2024
протокол № 05, п. 7

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 29.04.2024 № 68

РОЗВИТОК ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА /

DIGITAL SOCIETY DEVELOPMENT

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр» /	«master»
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування» /	«Public administration»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування» /	«Public administration»
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»	«Public administration»

Вінниця 2024

Розробник:

Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент

Гарант освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» –

Ніколіна Ірина, кандидат наук з державного управління, доцент,

Обговорено та схвалено:
на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування від 25 березня 2024 р., протокол № 9;
на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 16 квітня 2024 р., протокол № 04.

Рецензенти:

Наталія Корж, доктор економічних наук, професор;

Володимир Романенко, директор департаменту інформаційних технологій Вінницької міської ради

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку14.05. 2024 р. Формат 60х84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. .1,56.
Обл.-вид. арк. 1,26. Тираж 2. Зам. №122.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення ОК є формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок з розвитку цифрового суспільства; опанування комплексом організаційно-правових, технічних, інформаційних та програмних засобів, що призначені для вирішення широкого кола завдань цифрової трансформації публічного управління та адміністрування; формування цифрових компетентностей, необхідних для ефективного формування та реалізації публічної політики.

ОК «Розвиток цифрового суспільства» покликана:

1) забезпечити фундаментальними знаннями з питань правового, організаційного та функціонального аспектів розвитку цифрового суспільства;

2) виробити вміння:

- аналізувати практику реалізації в світі глобальної цифровізації;
- аналізувати практику реалізації та Україні стратегій розвитку цифрового суспільства в контексті світових тенденцій;
- розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих практик цифрового врядування в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- застосовувати цифрові інструменти соціально-політичної інклюзії громадян до процесу прийняття управлінських рішень;
- використовувати цифрові технології задля ефективної взаємодії із суспільством, бізнесом, людиною.

3) розвинути пізнавальну активність та самостійність студентів при роботі з цифровими технологіями, зацікавити студентів можливостями ефективної роботи щодо реалізації сервісно-орієнтованого публічного управління та адміністрування, надати практичні навички зі створення цифрового контенту, використання цифрових ресурсів.

Результати вивчення освітньої компоненти та її місце в освітньому процесі.

ОК «Розвиток цифрового суспільства» належить до обов'язкових компонентів освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», викладається на другому курсі у першому семестрі загальним обсягом 180 годин / 6 кредитів. Вивчення дисципліни включає лекційні, лабораторні заняття та самостійну роботу, що сприяє закріпленню необхідних теоретичних знань та допомагає набуттю практичних навичок і формуванню компетентностей необхідних у роботі за фахом.

Результатом вивчення ОК «Розвиток цифрового суспільства» для освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.
ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.
ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

- спеціальні компетентності:
СК1. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
СК3. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.
СК6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.
СК9. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.
СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Результати навчання здобувачів з ОК «Розвиток цифрового суспільства» полягають:
РН1. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.
РН2. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.
РН4. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв’язання складних задач публічного управління та адміністрування.
РН5. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.
РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Демократичне врядування», «Державні політики, програми і проєкти в багаторівневому управлінні», «Стратегічне управління та професійний розвиток в публічних організаціях».

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач, які потребують розроблення, впровадження та експлуатації захищених інформаційних і комунікаційних систем.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та Для очної (денна, вечірня) форми навчання поточна робота оцінюється в 100 балів, підсумковий контроль (екзамен) оцінюється в 100 балів.

До екзамену допускаються всі здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.

Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу від 07.02.2022 № 38 (зі змінами).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право звернутися із проханням перегляду оцінки, одержаної на екзамені, відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів від 07.02.2022 № 32.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні/ лабораторні заняття	Самостій-на робота студенті в		
Тема 1. Цифрове суспільство як новітня стадія цивілізаційного розвитку	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 2. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці	22	4	4	14	В, Г, РПЗ, Д	12
Тема 3. Гуманізація процесу глобалізації. Цифрова глобалізація	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 4. Цифрове врядування	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 5. Цифрова демократія як складова цифрового врядування. Цифрова партисипація	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 6. Управління цифровим розвитком в Україні. Формування та розвиток цифрових компетентностей	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 7. Оцінювання та прогнозування цифрового розвитку в світі	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 8. Досвід управління цифровим розвитком провідних країн світу	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 9. Цифровий розвиток на місцевому та регіональному рівнях	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 10. Цифрові послуги. Цифрова взаємодія	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 11. Цифрові комунікації в глобальному просторі	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 12. Цифровий контент. Цифрові технології обробки, аналізу та візуалізації даних	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
Тема 13. Технології розвитку цифрового суспільства. Цифрова безбар'єрність	12	2	2	8	В, Г, РПЗ, Д	6
	14			14	ІЗ	16
Разом	**180/6**	**28**	**28**	**124**		**100**
Підсумковий контроль – екзамен						

Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:

В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал.

Г – створення та захист інтерактивного глосарія – 1 бал.

Д – доповідь із візуальним супроводом – 1 бали.

РПЗ – розв’язання практичного завдання – 3 бали.

ІЗ – індивідуальні завдання – 16 балів (курси на платформах Prometheus, EdEra, Дія Освіта, Освітня онлайн-платформа Зрозуміло!, Освітній хаб міста Києва або на інших сервісах – 6 балів; участь у Всеукраїнських / міжнародних наукових заходах – 10 балів).

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

ІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Цифрове суспільство як новітня стадія цивілізаційного розвитку

Визначення та ґенеза поняття «цифрове суспільство». Критерії цифрового суспільства.

Цифрові революції. Цифрова культура.

Проблеми правового регулювання відносин в умовах цифрового суспільства.

Глобальне суспільство: поняття, витоки ідеї.

Тема 2. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці

Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці як соціальне явище. Основи закономірності й категорії міжнародної інтеграції та глобалізації у світі. Види міжнародних інтеграційних об'єднань. Основні інтеграційні утворення Європи, Азії, Африки та Америки. Трансконтинентальні інтеграційні структури.

Витоки і передумови європейської інтеграції у другій половині XX ст. Трансформація Європейських Співтовариств у Європейський Союз. Європейський Союз: мета, механізми й особливості формування та функціонування. Етапи розширення ЄС. Вступ до ЄС країн ЦСЄ.

Ідеологічні засади глобального врядування. Глобальні інституції. Геополітичний та геоекономічний вимір процесів глобалізації. Первинні засади та ідеологічні концепції глобалізму. Глобалізм VS націоналізм. Розвиток тероризму в умовах глобалізації.

Тема 3. Гуманізація процесу глобалізації. Цифрова глобалізація

Глобальні цілі людства. Глобальні проблеми сучасності. Глобалізація та використання ресурсів. Характеристика міграційних процесів в умовах глобалізації.

Глобальні тренди світового розвитку. Цифрова глобалізація. Сучасні вимоги до практики глобального моделювання.

Державотворення в Україні в контексті еволюційного досвіду.

Тема 4. Цифрове врядування

Моделі цифрового врядування. Простір цифрової взаємодії. Сектори міжсуб'єктної взаємодії в системі цифрового врядування.

Етапи розвитку цифрового врядування. Наслідки впровадження цифрового врядування. Організаційно-правовий механізм впровадження цифрового врядування.

Сучасні проекти з розвитку цифрового врядування та їх законодавче забезпечення.

Тема 5. Цифрова демократія як складова цифрового врядування. Цифрова партисипація

Цифрова демократія як механізм політичної взаємодії. Принципи цифрової демократії. Цілі цифрової демократії. Сектори та інструменти цифрової демократії.

Стан та тенденції розвитку цифрової демократії в Україні. Основні інструменти реалізації цифрової демократії в Україні.

Методика цифрової інклюзії. Інструменти цифрової партисипації. Партисипативні трансформації на місцевому рівні. Досвід використання інструментів цифрової демократії в країнах ЄС.

Тема 6. Управління цифровим розвитком в Україні. Формування та розвиток цифрових компетентностей

Механізми концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України. Механізми концепції розвитку цифрових компетентностей.

Механізми міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд». Механізми Програми «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP).

Документи цифрового розвитку в Європі. Механізм розвитку цифрового суспільства.

Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами в цифровій сфері.

Механізми формування та розвитку цифрових компетентностей.

Підходи до формування та розвитку навичок з цифрового врядування у публічних службовців.

Тема 7. Оцінювання та прогнозування цифрового розвитку в світі

Моніторинг розвитку цифрового суспільства. Оцінювання рівня розвитку цифрової трансформації України та країн світу.

Індекс мережевої готовності NRI (Networked Readiness Index). Рейтинг за індексом мережевої готовності NRI по деяких країнах.

Глобальний індекс підключення GCI (Global Connectivity Index). Рейтинг за індексом глобального підключення по деяких країнах.

Глобальний інноваційний індекс GII (Global Innovation Index). Рейтинг за глобальним інноваційним індексом по деяких країнах.

Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій IDI (ICT Development Index).

Індекс розвитку електронного уряду EGDI (E-Government Development Index). Індекс електронної участі EPI (E-Participation Index). Рейтинг за індексами по деяких країнах.

Індекс цифрового врядування DGI(Digital Government Index).

Тема 8. Досвід управління цифровим розвитком провідних країн світу

Публічне управління розвитком цифрового суспільства країн ЄС. Загальноєвропейська галузева стратегія «Цифровий порядок денний для Європи».

Передові іноземні технології цифрового врядування.

Публічне управління розвитком цифрового врядування США.

Передові іноземні практики розвитку цифрового суспільства та цифрового врядування Японії, Південної Кореї, Сінгапуру.

Тема 9. Цифровий розвиток на місцевому та регіональному рівнях

Поняття «розумне місто». Цифровізація публічного управління на місцевому рівні. Розвиток цифрового галузевого управління. Муніципальні картки. Відкритий та громадський бюджет міста. Позитивний досвід окремих територіальних громад України в сфері цифрової трансформації. Індекс цифрової трансформації громад України.

Розвиток цифрового врядування на регіональному рівні в Україні. Індекс цифрової трансформації регіонів України.

Кращі зарубіжні практики цифрового врядування на місцевому та регіональному рівнях.

Тема 10. Цифрові послуги. Цифрова взаємодія

Інтегровані офіси надання адміністративних послуг. Сутність цифрових послуг. Єдиний державний веб-портал електронних послуг «Портал Дія». Перспективні напрями розвитку цифрових послуг. Стан упровадження цифрових адміністративних послуг та окремих інших цифрових сервісів на місцевому рівні.

Єдина система цифрової взаємодії. Стан та тенденції розвитку цифрової взаємодії в Україні. Інтероперабельність. Моделі цифрової взаємодії.

Можливості сервісів Google та їх використання в органах публічного управління (функціональні рішення для командної роботи – планування роботи, створення подій, розробка форм для опитування, оцінювання тощо).

Цифровий документообіг. Цифровий підпис.

Тема 11. Цифрові комунікації в глобальному просторі

Поняття про цифрові комунікації.

Поняття про Інтернет та веб: виникнення та сучасний стан. Web 1.0. Web 2.0. Web 3.0. Концепція семантичної павутини.

Види веб-ресурсів. Блогерські платформи. Пошукові сервіси. Сторінки-лендіги. Пошукові системи.

Створення веб-ресурсів. Хостинг і домен. CMS. Блог. Створення базового сайта. HTML. Теги. Основні значення стилів.

Месенджери. Соціальні мережі.

Комплексне використання цифрових технологій.

Тема 12. Цифровий контент. Цифрові технології обробки, аналізу та візуалізації даних

Цифровий контент. Цілі обробки, аналізу та візуалізації даних. Візуалізація: кодування цифрової інформації. Способи кодування інформації. Ознаки хорошої візуалізації даних. Структура візуалізації даних. Теоретичні засади конструювання візуалізації.

Типи візуалізації. Візуалізація станів і процесів. Візуалізація мікросвіту, макросвіту, мегасвіту. Дво- і тривимірна візуалізація. Візуалізація даних в полярній системі координат. Багатовимірна візуалізація. Статична і динамічна візуалізації. Растрова графіка, векторна графіка, фрактальна графіка. Концептуальна візуалізація. Стратегічна візуалізація. Метафорична візуалізація. Пасивні та інтерактивні системи візуалізації.

Вибір техніки візуалізації. Інструменти обробки, аналізу даних та створення візуалізації. Принципи візуального подання цифрової інформації.

Тема 13. Технології розвитку цифрового суспільства. Цифрова безбар'єрність

Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування.

Хмарні технології як підґрунтя розвитку IT-архітектури системи цифрового врядування.

Мобільні технології – основа для розбудови m-government. Технології «цифрової ідентифікації» (Digital Identification). Технології Інтернет речей і «розумні технології».

Технології «цифрових державних платформ» (Digital Government Platform), «блокчейну» (Blockchain) «цифрового робочого місця» (Digital Workplace), «багатоканального інформування та залучення громадян» (Multichannel citizen engagement), «все як послуга» (Anything as a Service (XaaS)), «Кіберфізичні системи» (Cyber-Physical System), «Смарт-факторія» (Smart Factory), «Спільні сервіси 2.0» (Shared services 2.0).

Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою цифрових технологій. Синергетичний потенціал цифрових технологій.

Цифрова безбар'єрність.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
Розуміти та знати: концептуальні засади цифрового суспільства. Оволодіти категорійно-понятійним апаратом цифрового суспільства, цифрового урядування; загальними принципами, методами цифровізації публічного управління та адміністрування. Опанувати знання щодо сутності, значення та основних інструментів розвитку цифрового суспільства. **Вміти:** самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, забезпечувати розвиток цифрового суспільства	**Тема 1. Цифрове суспільство як новітня стадія цивілізаційного розвитку** Лекція №1 *План лекції* 1. Визначення та ґенеза поняття «цифрове суспільство». Критерії цифрового суспільства. 2. Цифрові революції. Цифрова культура. 3. Проблеми правового регулювання відносин в умовах цифрового суспільства. *Рекомендовані джерела:* Основні: 2, 6 (ч. 4). Додаткові: 12, 20, 28. Нормативно-правові: 29, 35, 36. Інтернет-ресурси: 54.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. *Питання, яке виноситься на СРС* Загальносвітові тенденції розвитку цифрових технологій як фактор впливу на розвиток цифрового суспільства.	8
	Лабораторне заняття №1 *Завдання до заняття* Узагальнити інформацію щодо становлення та розвитку цифрового суспільства.	2
Розуміти та знати: концептуальні засади міжнародної інтеграції та глобалізації. Оволодіти категорійно-понятійним апаратом міжнародної інтеграції та глобалізації. Опанувати знання щодо сутності, значення та основних напрямків міжнародної інтеграції та глобалізації.	**Тема 2. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці** Лекція №2 *План лекції* 1. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці як соціальне явище. 2. Основи закономірності й категорії міжнародної інтеграції та глобалізації у світі. 3. Європейський Союз: мета, механізми й особливості формування та функціонування	2
	Лекція №3 *План лекції* 1. Ідеологічні засади глобального врядування. 2. Геополітичний та геоекономічний вимір процесів глобалізації. 3. Глобальні інституції. *Рекомендовані джерела:* Основні: 2, 3. Додаткові: 15. Нормативно-правові: 27, 29. Інтернет-ресурси: 48, 52.	2

1	2	3
Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, забезпечувати розвиток цифрового суспільства	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. *Питання, яке виноситься на СРС* 1. Основні інтеграційні утворення Європи, Азії, Африки та Америки. Трансконтинентальні інтеграційні структури. 2. Етапи розширення ЄС. Вступ до ЄС країн ЦСЄ.	14
	Лабораторне заняття №2 *Завдання до заняття:* Провести порівняльний аналіз розвитку трендів глобалізму та націоналізму на прикладі обраної держави та України. Лабораторне заняття №3 *Завдання до заняття:* Деталізувати розвиток тероризму в умовах глобалізації на часовій осі.	2 2
Розуміти та знати: концептуальні засади цифрової глобалізації. Опанувати знання щодо сутності, значення глобальних цілей людства.	**Тема 3. Гуманізація процесу глобалізації. Цифрова глобалізація** Лекція №4 *План лекції* 1. Глобальні цілі людства. 2. Глобальні проблеми сучасності. 3. Глобальні тренди світового розвитку. 4. Державотворення в Україні в контексті еволюційного досвіду. *Рекомендовані джерела:* Основні: 2, 3. Додаткові: 24. Нормативно-правові: 30, 31, 32. Інтернет-ресурси: 49, 51, 52.	2
Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, забезпечувати розвиток цифрового суспільства	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. *Питання, яке виноситься на СРС* Характеристика міграційних процесів в умовах глобалізації.	8
	Лабораторне заняття №4 *Завдання до заняття:* Деталізувати та проаналізувати результати цифрової глобалізації в сфері освіти, медицини, колективної безпеки, публічного управління.	2
Розуміти та знати: основні підходи та загальносвітові тенденції основ реалізації цифрового врядування.	**Тема 4. Цифрове врядування** Лекція №5 *План лекції* 1. Моделі цифрового врядування. Простір цифрової взаємодії. 2. Сектори міжсуб'єктної взаємодії в системі цифрового врядування. 3. Етапи розвитку цифрового врядування.	2

1	2	3
Опанувати знання щодо особливостей правового регулювання новітніх державних проектів з цифрового врядування. **Вміти:** аналізувати практику реалізації в Україні стратегій впровадження цифрового врядування в контексті світових тенденцій; уміти застосовувати набуті навички в практичній діяльності щодо створення програм та стратегій реалізації цифрового врядування на різних рівнях влади під час виконання своїх службових обов'язків.	4. Організаційно-правовий механізм впровадження цифрового врядування. *Рекомендовані джерела:* Основні: 4 ,5, 6 (ч. 1, 2). Додаткові: 10, 16. Нормативно-правові: 30, 35, 36. Інтернет-ресурси: 37.	
	Самостійна робота: опрацювання теоретичного матеріалу. *Питання, які виносяться на СРС* Сучасні проекти з розвитку цифрового врядування та їх законодавче забезпечення.	8
	Лабораторне заняття №5 *Завдання до заняття* 1. Побудувати ієрархічну схему основних нормативно-правових актів з впровадження цифрового врядування в Україні. 2. Ознайомитись із функціями та повноваженнями одного з основних суб'єктів системи організаційного забезпечення цифрового врядування, визначених нормативно-правовими актами України. Проаналізувати на його сайті приклади сервісів з сектору G2C (уряд-громадянам).	2
Розуміти та знати: теоретичні основи розвитку цифрової демократії. Оволодіти знаннями щодо основних моделей і принципів функціонування цифрової демократії в Україні та світі. Опанувати сучасні технології, інструменти створення та впровадження систем цифрової взаємодії влади та громадськості.	**Тема 5. Цифрова демократія як складова цифрового врядування. Цифрова партисипація** Лекція № 6 *План лекції* 1. Цифрова демократія: сутність, мета, основні завдання, категорійно-понятійний апарат. 2. Сектори та інструменти цифрової демократії. 3. Основні інструменти реалізації цифрової демократії в Україні. 4. Партисипативні трансформації на місцевому рівні. *Рекомендовані джерела:* Основні: 4, 6 (ч. 3, 5). Додаткові: 8, 9, 24. Нормативно-правові: 24-30. Інтернет-ресурси: 31-52.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* Досвід використання інструментів цифрової демократії в країнах ЄС.	8
	Лабораторне заняття №6 *Завдання до заняття* 1. Вивчити досвід використання мапи звернень, місцевих е-петицій, чат-ботів, онлайн-опитувань	2

1	2	3
Вміти: використовувати інструменти цифрового залучення громадян до процесу прийняття управлінських рішень; оцінювати рівень готовності органу влади до роботи в умовах електронної демократії.	органом місцевого самоврядування (ознайомитися з технологією реєстрації, проаналізувати зміст оформлення, наявність навчальних демо-роликів). Узагальнити інформацію з Інтернету щодо результатів впровадження органами публічної влади партисипативних бюджетів, зробити висновки стосовно їх ефективності. 2. Узагальнити інформацію з Інтернету щодо результатів діяльності органів державної влади з розгляду електронних петицій і зробити висновки щодо їх ефективності.	
Розуміти та знати: категорійно-понятійний апарат цифрового розвитку. Оволодіти загальними принципами, стратегічними завданнями, пріоритетними напрямами цифрової політики, її основних складових. Опанувати знання щодо сутності, значення, сильних та слабких сторін існуючих механізмів державного управління розвитком цифрових компетентностей.	**Тема 6. Управління цифровим розвитком в Україні. Формування та розвиток цифрових компетентностей** Лекція №7 *План лекції* 1. Механізми концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України. 2. Механізми концепції розвитку цифрових компетентностей. Механізми міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд». *Рекомендовані джерела:* Основні: 4, 6 (ч. 12). Додаткові: 14. Нормативно-правові: 25, 29, 32. Інтернет-ресурси: 42, 43, 44.	2
Вміти: здійснювати комплексний аналіз рівня готовності певних органів управління загальнодержавного, регіонального або галузевого рівня до впровадження сучасних цифрових технологій.	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* 1. Механізми Програми «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP). 2. Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами в цифровій сфері.	8
	Лабораторне заняття №7 *Завдання до заняття* 1. Проаналізувати інституційну спроможності цифрового розвитку на місцевому рівні, дослідивши заходи щодо виконання Програми інформатизації та цифрової трансформації на 2024-2026 роки Вінницької міської територіальної громади Концепції цифрової партисипації Вінницької міської об'єднаної територіальної громади, Концепції розвитку е-демократії Вінницької області. 2. Охарактеризувати механізми формування та розвитку цифрових компетентності публічних службовців.	2

1	2	3
Розуміти та знати: основні методи оцінювання та аналізу процесів розвитку цифрового суспільства. Опанувати знання щодо індексів та системи індикаторів оцінки цифрового розвитку.	**Тема 7. Оцінювання та прогнозування цифрового розвитку в світі** Лекція № 8 *План лекції* 1. Моніторинг розвитку цифрового суспільства. 2. Оцінювання рівня розвитку цифрової трансформації України та країн світу. *Рекомендовані джерела:* Основні: 4, 6 (ч. 6). Додаткові: 9, 11, 12, 14. Інтернет-ресурси: 49, 51, 53.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* Індекс розвитку цифрового врядування. Рейтинг країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) (англ. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) за індексом цифрового врядування Digital Government Index.	8
Вміти: використовувати методи індикативного аналізу з метою кількісної оцінки ключових факторів цифрового розвитку.	Лабораторне заняття №8 *Завдання до заняття* 1. Дослідити структуру індексу розвитку електронного урядування (E-Government Development Index), індексу електронної участі (E-Participation Index). 2. Провести порівняльний аналіз розвитку України та обраних закордонної держави за цими індексами.	2
Розуміти та знати: базові підходи щодо застосування цифрового інструментарію в органах публічної влади провідних країн світу. Розглянути зарубіжний та український досвід використання інструментів цифрового врядування та цифрової демократії.	**Тема 8. Досвід управління цифровим розвитком провідних країн світу** Лекція №9 *План лекції* 1. Публічне управління розвитком цифрового суспільства країн ЄС. 2. Передові іноземні практики розвитку цифрового суспільства та цифрового врядування Японії, Південної Кореї, Сінгапуру. *Рекомендовані джерела:* Основні: 4. Додаткові: 9, 10. Інтернет-ресурси: 49, 51, 53.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* Публічне управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування США.	8

1	2	3
Вміти: здійснювати порівняльний аналіз рівня використання технологій цифрового урядування.	Лабораторне заняття №9 *Завдання до заняття* 1. Здійснити загальну характеристику функціонування урядового веб-порталу в обраній зарубіжній країні. Дослідити та проаналізувати в обраній зарубіжній країні та Україні платформи надання цифрових послуг. 2. Ознайомитись та проаналізувати на обраному веб-порталі зарубіжних країн та України інструменти цифрового врядування щодо використання публічних коштів.	2
Розуміти та знати: напрями розвитку цифрового врядування на місцевому та регіональному рівнях. **Вміти:** визначати напрями цифрового розвитку на місцевому рівні; розробляти конкретні заходи цифровізації публічного управління та адміністрування на місцевому рівні; розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих практик цифрового врядування в діяльність місцевих органів публічної влади.	**Тема 9. Цифровий розвиток на місцевому та регіональному рівнях** Лекція № 10 *План лекції* 1. Поняття «розумне місто». Цифровізація публічного управління на місцевому рівні. 2. Позитивний досвід окремих територіальних громад України в сфері цифрової трансформації. Індексу цифрової трансформації громад України. 3. Розвиток цифрового урядування на регіональному рівні в Україні. Індекс цифрової трансформації регіонів України. *Рекомендовані джерела:* Основні: 4, 6 (ч. 7). Додаткові: 8, 21. Нормативно-правові: 31. Інтернет-ресурси: 45, 47, 58.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* Кращі зарубіжні практики цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях.	8
	Лабораторне заняття №10 *Завдання до заняття* 1. Проаналізувати досвід упровадження цифрового урядування у двох містах за такими складовими: нормативно-правове забезпечення; інфраструктура цифрового врядування на рівні громади;; центри надання адміністративних послуг, у тому числі е-послуги та сервіси; реєстр територіальної громади; офіційний сайт громади та його наповнення;- підтримка громадських ініціатив; участь громадян в забезпеченні розвитку громади; інформатизація міських галузей; «безпечна громада - мапа громади», використання соціальних мереж та інших каналів комунікації.	2

1	2	3
Розуміти та знати: сучасні підходи, моделі, цифрові технології для створення та застосування єдиної системи цифрової взаємодії органів публічної влади в Україні та надання цифрових послуг.	**Тема 10. Цифрові послуги. Цифрова взаємодія** Лекція № 11 *План лекції* 2. Сутність цифрових послуг. Перспективні напрями розвитку цифрових послуг. 2. Єдина система цифрової взаємодії. 3. Стан та тенденції розвитку цифрової взаємодії в Україні. *Рекомендовані джерела:* Основні: 4, 6 (ч. 9, 10, 15). Додаткові: 18. Нормативно-правові: 25, 26, 28. Інтернет-ресурси: 37-44.	2
	Самостійна робота: вивчення теоретичного матеріалу лекції *Питання, які виносяться на СРС* 1. Інтероперабельність. Моделі цифрової взаємодії. 2. Цифровий документообіг. Цифровий підпис.	8
Вміти: здійснювати порівняльний аналіз практик розвитку цифрового суспільства.	Лабораторне заняття №11 *Завдання до заняття* 1. Ознайомитися з веб-сайтом (на вибір): Єдиний державний веб-портал електронних послуг «Портал Дія» https://diia.gov.ua, Електронний портал Пенсійного фонду України https://portal.pfu.gov.ua, Електронний кабінет платника податків https://cabinet.tax.gov.ua, Онлайн будинок юстиції https://online.minjust.gov.ua. Провести дослідження за такою схемою: - проаналізувати структуру сайту та оцінити зручність навігації, повноту його інформаційного наповнення; розглянути перелік електронних послуг та дозвільних документів, які можна отримати за допомогою сайту; - сформулювати та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення роботи органів влади центрального і місцевою рівня з надання адміністративних послуг в цифровій формі. 2. Ознайомтеся з одним з таких сайтів: Урядовий портал Великобританії; Єдиний портал державних і муніципальних послуг Естонії; Єдиний портал публічних послуг Франції.	2
Знати та розуміти: теоретичні засади цифрових комунікацій з метою розвитку цифрового врядування й цифрової демократії.	**Тема 11. Цифрові комунікації в глобальному просторі** Лекція № 12 *План лекції* 1. Поняття про цифрові комунікації. 2. Поняття про Інтернет та веб: виникнення та сучасний стан. Web 1.0. Web 2.0. Web 3.0. Концепція семантичної павутини. системи.	2

1	2	3
	3. Види веб-ресурсів. Блогерські платформи. Пошукові сервіси. Сторінки-лендіги. Пошукові системи. 4. Комплексне використання цифрових технологій. *Рекомендовані джерела:* Основні: 1, 4, 6 (ч. 11). Додаткові: 20. Нормативно-правові: 25, 26. Інтернет-ресурси: 31-52.	
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* Підготовка графічного контенту для веб.	8
Вміти: використовувати сучасні цифрові технології для підвищення результативності та командної роботи.	Лабораторне заняття №12 *Завдання до заняття* 1. Створити телеграм-канал/блог. 2. Наповнити власний телеграм-канал/блог інформаційним контентом.	2
Розуміти та знати: методи та техніки обробки, аналізу та візуалізації даних, які доцільно використовувати у відповідності до стадії прийняття рішень. Опанувати принципи компонування візуальних засобів подання інформації. Оволодіти знаннями щодо відображення даних у відповідності до їх типу**.**	**Тема 12. Цифровий контент. Цифрові технології обробки, аналізу та візуалізації даних** Лекція № 13 *План лекції* 1. Теоретичні засади обробки, аналізу та візуалізації даних. Цілі конструювання візуалізації. 2. Візуалізація: кодування цифрової інформації. 3. Типи візуалізації. Вибір техніки візуалізації. 4. Інструменти обробки, аналізу даних та створення візуалізації. *Рекомендовані джерела:* Додаткові: 22, 23. Нормативно-правові: 32. Інтернет-ресурси: 54, 55.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, яке виноситься на СРС* Підготувати візуальну розповідь «Візуалізація даних VS інфографіка».	8
Вміти: аналізувати візуалізовану інформацію, володіти техніками обробки, аналізу даних та кодування інформації.	Лабораторне заняття №13 *Завдання до заняття* 1. Створити дескриптивне есе засобами візуалізації щодо розвитку цифрового урядування міста або регіону, обраної держави. 2. Зробити підбірку невдалих прикладів візуалізації інформації в сфері публічного управління.	2

1	2	3
Розуміти та знати: теоретичні засади технологій розвитку електронного урядування й електронної демократії.	**Тема 13. Технології розвитку цифрового суспільства** Лекція № 14 *План лекції* 1. Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування. 2. Технології «цифрової ідентифікації» (Digital Identification). 3. Хмарні технології як підґрунтя розвитку електронного урядування. Технології «цифрових державних платформ». 4. Цифрова безбар'єрність. *Рекомендовані джерела:* Основні: 6 (ч. 15). Додаткові: 7, 17, 18, 19. Нормативно-правові: 33, 34. Інтернет-ресурси: 37, 40, 41, 56, 57.	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції *Питання, які виносяться на СРС* 1. Технології «Кіберфізичні системи» (Cyber-Physical System), «Смарт-факторія» (Smart Factory), «Спільні сервіси 2.0» (Shared services 2.0). 2. Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою цифрових технологій. 3. Синергетичний потенціал цифрових технологій	8
Вміти: використовувати сучасні технології розвитку електронного урядування; брати участі у спільноті практики.	Лабораторне заняття №14 *Завдання до заняття* 1. Дослідити World Giving Index. Охарактеризувати соціальний фандрайзинг як інструмент мобілізації ресурсів громадян. **2.** Дослідити DREAM – Цифрову екосистему для підзвітного управління відновленням. На основі DREAM Аналітика охарактеризувати процес відновлення в окремій громаді.	2
Індивідуальне завдання – курси на платформі Prometheus, EdEra, Дія.Освіта, Освітня онлайн-платформа Зрозуміло!, Освітній хаб міста Києва або на інших сервісах; участь у Всеукраїнських / міжнародних наукових заходах		14
ВСЬОГО:		**180/6**

ІІІ. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади: монографія / В.С.Куйбіда, О.В.Карпенко, О.В.Риженко [та ін.]; за заг. ред. В.С.Куйбіди, О.В.Карпенка. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 358.

2. Колісніченко Р. М. Глобалістична свідомість людства: політологічний аналіз: монографія. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 422 с. URL: http://kropivnitsky.maup.com.ua/assets/files/kolisnichenko.pdf

3. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції: Мультимедійний підручник. URL: https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/

4. Чукут С. А., Загвойська О. В., Цимбаленко Я. Ю. Основи електронного урядування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 268 с.

5. Цифрове врядування: монографія / О.В. Карпенко, Ж.З. Денисюк, В.В. Наместнік [та ін.]; за ред. О.В.Карпенка. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.

6. Е-урядування та е-демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Київ, 2017.

Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В.Я. Малиновський, Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.

Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.

Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / [Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жиляєв Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с.

Частина 4: Публічна політика та управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 80 с.

Частина 5: Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади / [Ю. Б. Пігарєв, І. С. Куспляк, В. М. Дрешпак]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 58 с.

Частина 6: Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування / [С. К. Полумієнко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.

Частина 7: Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях / [С. А. Чукут]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.

Частина 9: Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади / [С.П. Кандзюба, Р.М. Матвійчук, Я.М. Сидорович, П.М. Мусієнко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.

Частина 10: Електронні послуги / [Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.

Частина 11: Доступ до публічної інформації / [Ю.Б. Пігарєв, В.М. Дрешпак, І.С. Куспляк]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.

Частина 12: Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок електронного урядування / [П.С. Клімушин]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.

Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / [С. П. Кандзюба. О.М. Хошаба, Ю. Б. Пігарєв]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.

Частина 15: Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарев. А. Г. Ложковський. Т.М. Маматова]. Київ: ФОП Москаленко О. М. 2017. 52 с.

Додаткові

7. Карпенко О. В., Карпенко Ю. В. Штучний інтелект як інструмент публічного управління соціально-економічним розвитком: смарт-інфраструктура, цифрові системи бізнес-аналітики та трансферти. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2021. № 10. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/4.pdf.

8. Карпенко О., Левченко О., Сакалош С. Партисипативні трансформації на місцевому рівні: електронна та цифрова демократія. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. №1(77). С.111-115. URL: http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/170439.

9. Ніколіна І.І. Віддзеркалення цифрового поступу України в міжнародних рейтингах. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. XI Міжнар. наук.-практ. конф.,* м. Вінниця, 25 вересня 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 1. 204 с. С.180-187. URL: http://www.vtei.edu.ua/doc/2024/konf/pr061.pdf

10. Ніколіна І., Кузінська В. Досвід впровадження цифрового урядування у Фінляндії та його важливість для України. *Scientific Collection «InterConf»,* (89): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Global Approach to Scientific Research» (December 4-5,2021) at Salvador, Brazil. 2021, Pp. 186-193. URL: https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/16727.

11. Ніколіна І.І. Модель інтегральної оцінки цифрового врядування на місцевому рівні. *Ефективність державного управління : зб. наук. пр.* Вип. 4(65): у 2ч. Ч. 1 /за заг.ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 155-166. URL: http://edu.lvivacademy.com/article/view/226469.

12. Ніколіна І.І., Ніколіна І.І., Мазур І.В.. Моделювання загроз цифрової трансформації. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю. 2020. С. 60-67.

13. Ніколіна І.І. Аналіз тренду цифрової трансформації публічного управління та адміністрування в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні.* 2020. №19. С. 53-59. URL: http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2020/19-2020/12.pdf.

14. Гулівата І., Ніколіна І. Цифрові інструменти для впровадження в безбар'єрне освітнє середовище. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво.* 2023. №51. С.37-42. URL: https://doi.org/10.36910/6775-2524-0560-2023-51-05.

15. Ніколіна І.І., Кузінська В. Ретроспективний аналіз приєднання Польщі до Європейського Союзу. Scientific Collection «InterConf», no. 136. 2022. Pp. 170-179. URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9691/9744.

16. Ніколіна І.І., Ніколіна І.І., Януш М.П. Особливості впровадження та перспективи Mobile ID в Україні. К*омп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво.* 2019. №34. С. 91-95.

17. Чукут С. А., Шиць О. Р. Забезпечення соціальної інклюзії в розумних містах: виклики та сучасні тенденції. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 1. – URL: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1938 (дата звернення: 15.04.2024). DOI: 10.32702/2307-2156-2021.1.5

18. Чукут С., Карпенко Ю. Організація надання електронних послуг в Україні в умовах воєнного часу. *Державне управління та регіональний розвиток*. 2023. №20, С. 589-613. URL: https://doi.org/10.34132/pard2023.20.14

19. Nikolina I. I., Nikolina I. I., Hulivata I. O. Public mechanism for developing a barrier-free environment in Ukraine. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування».* 2024. № 3(31). С. 60-72. URL: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3(31)-60-72.

20. Nikolina I. I., Ocheretianyi V.V. The communication dimension of activities of public institutions in the digital environment. *East European Scientific Journal (Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe)*. 2021. №3(67), Part 3. 21-27. pp.

21.Nikolina I.I., Hulivata I.O., Husak L.P., Radzihovska L.M., Nikolina I.I. Assessment of digitalization of public management and administration at the level of territorial communities. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2020, №5, P.150-156.

22. Gene Zelazny Say It With Charts: The Executive's Guide to Visual Communication. 2001. 220 p.

23. Edward R. Tufte. The Visual Display of Quantitative Information. Cheshire, Connecticut: Graphics Press, 2001. 200 p.

24. Digital Democracy in a Globalized World. M. Adams, A. Banerjee, E. Bayamlioglu та ін. Elgar Law, Technology and Society series. 2017. URL: https://www.e-elgar.com/shop/gbp/digital-democracy-in-a-globalized-world-9781785363955.html

Нормативно-правові

25. Про хмарні послуги : Закон України від 17 лютого 2022 року № 2075-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text.

26. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1907-IX2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text

27. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15 липня 2021 року № 1667-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text.

28. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України: Закон України від 5 липня 2021 року № 1689-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text.

29. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text

30. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80

31. Концепція розвитку електронної демократії в Україні^ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 797-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80.

32. Концепція розвитку цифрових компетентностей: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. UPL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text

33. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text

34. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. №366-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#Text

35. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text

36. Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери: Розпорядження Кабінету Міністрів України від від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text

Інтернет-ресурси

37. Єдиний державний веб-портал електронних послуг «Портал Дія». URL: https://diia.gov.ua/

38. Портал відкритих даних. URL: https://data.gov.ua/

39. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: https://spending.gov.ua/new/

40. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: https://openbudget.gov.ua/

41. Система електронних державних закупівель. (Prozorro).URL: https://prozorro.gov.ua/uk.

42. Електронний портал Пенсійного фонду України. URL: https://portal.pfu.gov.ua/

43. Електронний кабінет платника податків. URL: https://cabinet.tax.gov.ua/
44. Онлайн будинок юстиції. URL: https://online.minjust.gov.ua
45. Мапа звернень громадян м. Вінниця. URL: https://map.vmr.gov.ua/
46. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: https://thedigital.gov.ua/
47. Платформа електронної демократії. URL: https://e-dem.in.ua/
48. Open Government Partnership (офіційний веб-сайт міжнародної Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд»). URL: https://www.opengovpartnership.org/
49. E-Participation Index. United Nation E-Government Knowledgebase. URL: https://publicadministration.un.org.
50. The Data Visualisation Catalogue (Каталог візуалізації даних). URL: https://datavizcatalogue.com/
51. United Nations E-Government Survey. URL : https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us.
52. Centre of Expertise for Good Governance. URL: https://www.coe.int/en/web/good-governance/centre-of-expertise
53. E-Government Development Index. United Nation E-Government Knowledgebase. URL: https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/-E-Government-Development-Index
54. Цифрові комунікації в глобальному просторі. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1
55. Як і для чого використовувати візуалізацію даних. URL: http://eidos.org.ua/novyny/yak-i-dlya-choho-vykorystovuvaty-vizualizatsiyu-danyh
56. World Giving Index 2023. https://www.cafonline.org/about-us/research/caf-world-giving-index
57. DREAM – Цифрова екосистема для підзвітного управління відновленням. URL: https://dream.gov.ua/ua \
58. Індекс цифрової трансформації регіонів України. Підсумки 2023 року. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/reports/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-2023.pdf